

روشنفکر
و
مسئولیت او در جامعه

بنیاد شریعتی

سرشناسه	: شریعتی، علی، ۱۳۱۲-۱۳۵۶.
عنوان و نام پدیدآور	: روشنفکر و مسئولیت او در جامعه / نویسنده دکتر علی شریعتی.
مشخصات نشر	: تهران: بنیاد فرهنگی شریعتی، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری	: ۱۱۲ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۵۳۶۵-۱۰-۸
وضعیت فهرستویی	: فیا.
موضوع	: روشنفکران.
موضوع	: روشنفکران -- ایران.
رده‌بندی کنگره	: ۱۳۹۰ ۲/۹ س/ HM۷۲۸
رده‌بندی دیویی	: ۳۰۵/۵۵۲:
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۲۳۷۱۷۴:

بنام خدا

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

روشنفکر و مسئولیت او در جامعه

تألیف: دکتر علی شریعتی

لیتوگرافی: الوان - چاپ و صحافی: پژمان

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۰ - شمارگان: ۲۱۰۰

قیمت: ۲۰۰۰۰ ریال

ناشر: انتشارات بنیاد فرهنگی دکتر علی شریعتی

نشانی: تهران، میدان انقلاب، بازارچه کتاب، پلاک ۱۲

انتشارات چاپخش تلفن: ۶۶۳۰۴۱۱۰ فکس: ۶۶۳۹۳۳۷۵

صندوق پستی: ۱۳۱۲۵-۱۷۲۷

کلیه حقوق محفوظ است

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۳۶۵-۱۰-۸

فهرست مطالب

مقدمه.....	۵
روشنفکر و مسئولیت او در جامعه.....	۷
طرح بحث.....	۷
روشنفکر اصل و روشنفکر کپی.....	۹
مسخ یا وارونگی مفاهیم.....	۹
تشکیل طبقه انتلکتوئل.....	۱۶
طبقه از کی تشکیل می شود؟.....	۲۱
خصوصیات طبقه روشنفکر قرن هفدهم.....	۲۳
ملیت گرایی.....	۳۰
توده گرایی و ضد اشراقیت.....	۳۳
نسبیت حقایق اجتماعی.....	۳۷
جغرافیای حرف.....	۴۴

- ۴۶ علم‌پرستی روشن فکر
- ۵۰ تهاجم و تدافع و نهضت رنسانس
- ۵۵ ویژگی‌های منطقی روشن‌فکران قرون هفدهم و هجدهم و نوزدهم
- ۵۹ علم‌پرستی انحرافی
- ۶۰ روشن‌فکر اصلی و مقلد
- ۶۷ تمدن‌های کبیه و اصل
- ۷۲ یثرب، خاستگاه تمدنی جوشان
- ۸۱ سرانجام تمدن حیره‌ای و غسانی
- ۸۵ پیدایش روشن‌فکر در شرق و جوامع اسلامی
- ۸۹ نگاهی به روشن‌فکران ما
- ۹۷ روشن‌فکر مسئول کیست؟

مقدمه

کتاب پیش رو شامل یک سخنرانی به نام «روشنفکر و مسئولیت او در جامعه» و نیز یک دست نوشته به نام «روشنفکر مسئول کیست؟» می باشد. پیش از این هر دو مطلب در مجموعه آثار ۲۰ به نام چه باید کرد؟ به چاپ رسیده است. «روشنفکر و مسئولیت او در جامعه» سخنرانی شریعتی در تالار حسینیه ارشاد است که در تاریخ سی ام و سی و یکم مرداد ماه سال ۱۳۴۹ در دو شب متوالی ارائه شده است.

«روشنفکر مسئول کیست؟» دست نوشته ای است که به احتمال قوی متعلق به دو سال پایانی حیات شریعتی است. موضوع مشترک هر دو مطلب که با فاصله زمانی تقریباً پنج ساله نوشته شده، پرداختن به تعریف روشنفکری و تفاوتش با دانشمند و سیاستمدار است. شریعتی معتقد است که روشنفکر همواره با دو

پرسش روبه‌رو است: کی و کجا؟ پرسشی که برای دانشمند مطرح نیست. روشنفکر باید مدام به دنبال برقراری نسبت‌هایی جدید میان کل و جزء، حقیقت‌های جهانشمول و موقعیت‌های انضمامی اجتماعی تاریخی باشد، چه در غیر این صورت همیشه این خطر وجود دارد که خدمتش به خیانت بینجامد. در نگاه شریعتی روشنفکری علم «شدن» انسان است.

نکات زیر نیز بایسته ذکر است:

۱. این سلسله کتاب‌ها با رسم الخط جدید منتشر می‌شوند.
۲. در برخی موارد با الهام از گفته‌های دکتر شریعتی برای کتاب نام برگزیده‌ایم.
۳. هر جا که برای فهم بهتر مطلب افزودن کلمه یا عبارتی ضروری تشخیص داده شده آنرا در میان [] قرار داده‌ایم.
۴. به منظور رعایت امانت، هر جا شخص شریعتی جایی را خالی گذاشته، تا حد امکان عیناً حفظ کرده‌ایم.
۵. اگر کلمه یا کلماتی در نوار یا نوشته قابل تشخیص و حتی حدس زدن نبوده‌اند، یا در متن دست‌نویس جفافادگی وجود داشته به جای آن از علامت «...» استفاده کرده‌ایم.
۶. در محل فقدان یک الی چند صفحه از دست‌نویس، از علامت «...» بهره گرفته‌ایم. بنیاد فرهنگی دکتر علی شریعتی